

OPENDOEK VZW

Helpt het amateurtheater in Vlaanderen zich te ontplooien

Vlaanderen wemelt van de amateurtoneelgezelschappen. Duizend groepen en 30.000 individuele leden zijn lid van OPENDOEK vzw, de koepel van het amateurtheater. Allemaal gebeten door een zelfde microbe, de liefde voor het theater.

Patrick VERSTUYFT

Je achtergrond doet er niet toe als je amateurtheater wilt spelen. „Of je nu trucker bent, cafébazin op de hoek of advocaat – het zijn allemaal vrijwilligers en amateurs die graag theater spelen”, vertelt Joke QUAGHEBEUR. Zij is sinds een jaar directeur van OPENDOEK vzw en liet de O in het nieuwe logo opentrekken, als symbool voor de openheid en verbondenheid van mensen die elkaar treffen op de scène.

OPENDOEK is een ledenorganisatie. Amateurgezelschappen die lid worden, krijgen een goedkope verzekering, kunnen gratis theaterteksten ontlenuit de theaterbib, kunnen vorming en productiecoaching krijgen, ontvangen een magazine, krijgen advies enzovoorts. Voor die bijstand tekent de veertienkoppige ploeg in het secretariaat in Antwerpen. De vzw kan rekenen op een vrij stabiel jaarlijks budget van 1 miljoen euro, goed voor een periode van vijf jaar.

Maar het amateurtheater en OPENDOEK dragen een wat behoudsgezinde, conservatieve stempel. Daar wil Joke Quaghebeur (53) en eind aan maken. „Zestien jaar geleden werden vijf toneelverbonden samengevoegd tot OPENDOEK. Een fusie gaat niet zonder slag of stoot, maar we delen hetzelfde doel, het amateurtheater in Vlaanderen en Brussel ondersteunen.”

En er is werk aan de winkel. Joke Quaghebeur: „Tot nu hadden we provinciale en regionale overleggraden. Een logge structuur. We willen de lijn met de amateurgezelschappen korter maken door voortaan enkel te werken met iets grotere regio's. Uit die regio's krijgen we feedback van een 180-tal contactpersonen, vrijwilligers die groepen bezoeken, voorstellingen bekijken, vragen naar hun noden enzovoorts.”

Problematisch is dat jongeren bedanken om in die overleggraden te zitten. Ze haken ook af om in een bestuur te zitten of contact-

persoon te zijn. „OPENDOEK wachtte veel te lang met de verjonging”, stelt Quaghebeur. „We willen jongeren overhalen om zich voor een kortere termijn te engageren. Dit jaar is hoe dan ook een overgangsjaar. We willen ook onze algemene vergadering en onze raad van bestuur anders aanpakken. Een moeilijke en gevoelige oefening.”

Bovendien schrijven almaar meer mensen zich individueel in en verdwijnt het levenslange engagement aan een groep. Spelers hopen meer dan voorheen van de ene productie naar de andere. Vroeger was het ongepast dat je bij een ander gezelschap zou gaan spelen. „Enerzijds willen mensen vrijer zijn, anderzijds vinden groepen geen spelers meer”, zegt Quaghebeur. „De verenigingen zoals ze vroeger waren, zoals de rederijkerskamers, verdwijnen. Bovendien richten veelal jongeren voor een productie een feitelijke vereniging op. Stopt de productie, dan ontbindt de feitelijke vereniging. Ze groeperen zich dus voor een project.”

Om een nieuwe dynamiek te creëren, zet OPENDOEK vzw de ramen en deuren open naar podiumkunsten. „We zetten al in op vertelkunst en figurentheater, maar we willen theater opentrekken naar alle soorten disciplines, ook muziektheater, comedy, straattheater enzovoorts. Openstaan voor iedereen en oog hebben voor nieuwe dingen, experimenten.”

Ook voor de link naar professionele acteurs. „Dat is in het voordeel van onze amateurs. Maar beroepsmensen kunnen ook leren van amateurs. Hoe ze open en zichzelf zijn, hoe ze zich engageren voor theater zonder dat daar financiële middelen komen bij kijken.”

Sommige groepen hebben een artistieke ambitie en dingen mee naar het Landjuweel waar een selectie van voorstellingen wordt gepresenteerd, andere groepen hebben meer sociale aspiraties. „Want theater is ook een middel”, zegt Joke Quaghebeur. „Ik ben net terug uit Stockholm waar ik een vergadering had over seniorthater. Dat zit sterk in de lift in Scandinavië: groepen ouderen komen overdag samen en maken theater om in rusthuizen te spelen. We moeten echt inzetten op jongeren, maar aan de andere kant moeten we realistisch zijn, de bevolking vergrijsst. Daar willen we in 2018 een congres over organiseren. Zo willen we ook met de werkgeversorganisatie Voka samenwerken om jongeren via theater sociale en beroepsvaardigheden aan te leren. Dat sociale aspect is interessant.”

Amateurtheater zoekt ook de openlucht op, zoals tijdens het jaarlijkse festival *Spots op West* in Westouter. © Luk Dombrecht

Beroeps en amateurs werken samen, bijvoorbeeld *Abattoir Fermé* en Mechelse amateurgezelschappen. © Katleen Clé

Ook jongeren doen aan amateurtheater zoals Luna Jong uit Gent, hier in *On the Road*. © Karel De Puyseleir

Het amateurtheater kijkt ook voorbij de eigen kerktoeren. „Ook hier gaat het om leren van elkaar, om uitwisseling. Internationalisering is meer dan protocol. Groepen die afgevaardigd worden naar internationale festivals zijn speldenprikken, want het gaat slechts om die ene groep. Dat heeft allicht een uitstraling voor Vlaanderen, maar de dingen die we doen, moeten we doen voor onze sector.”

„We willen jongeren overhalen om zich voor een kortere termijn te engageren”

Advertentie

ICTAM 02/548 98 98 • fax 02/51112 98
Bergstraat 52 • 1000 Brussel

Groepsreizen in de beste periode

☐ HEILIG LAND 10/04, 5/11 8d. Bijbelse en historische sites	☐ VENETO 12/06 8d. Legendarische steden
☐ SCHOTLAND 28/04, 1/09 8d. Uitstap naar Skye	☐ NOORWEGEN 17/07, 14/08 7d. Fjorden en Sagen
☐ SINT-PETERSBURG 1/05, 04/09 5d. Parel van het Balticum	☐ NAMIBIË 18/07 15d. Afrika's ruwe diamant
☐ SICILIË 16/05, 6/06, 12/09 9d. Oudheid in een groen kader	☐ CANADA 8/09 15d. Toronto, Ottawa, Montreal, Quebec
☐ LADAKH Himalaya 22/06 15d. Tibetaanse kloostercultuur	☐ JAPAN Herfst! 15/10 15d. Traditionele festivals

www.ictam.com